

Міністерство освіти і науки України
Міжнародний гуманітарний університет
Кафедра комп'ютерних наук

Русу О.П.

ШТУЧНІ НЕЙРОННІ МЕРЕЖІ

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів
першого (бакалаврського) рівня спеціальності
«Інженерія програмного забезпечення»

Одеса 2025

Затверджено Вченою Радою Міжнародного гуманітарного університету.
Протокол № 5 від 20 січня 2025 р.

Русу О.П. Штучні нейронні мережі. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Інженерія програмного забезпечення» [Електронне видання]. Кафедра комп'ютерних наук Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2025. 15 с.

Методичні рекомендації для курсу «Штучні нейронні мережі» призначені для самостійної роботи здобувачів, що навчаються за першим (бакалаврським) рівнем за спеціальністю «Інженерія програмного забезпечення». Методичні рекомендації розроблені відповідно навчального плану. До складу методичних рекомендацій входять навчальна програма, теми практичних занять та самостійної роботи студентів. Матеріали призначено для студентів факультету кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук Міжнародного гуманітарного університету.

Навчальна дисципліна «Штучні нейронні мережі» присвячена вивченню існуючих та перспективних штучних нейронних мереж. При вивченні дисципліни особливу увагу приділяється методам програмної реалізації штучних нейронних мереж, зокрема алгоритмам та математичному апарату, який використовується для їх реалізації. Завдання вивчення дисципліни полягає в отриманні навичок аналізу, вибору та реалізації штучних нейронних мереж з метою впровадження їх в програмному забезпеченні.

.

ЗМІСТ

1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ	6
3 ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
4 САМОСТІЙНА РОБОТА	8
5 ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	9
6 КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	10
7 ОЦІНЮВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ	11
8 ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	13
9 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	13

1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Штучні нейронні мережі» присвячена вивченню існуючих та перспективних штучних нейронних мереж. При вивченні дисципліни особливу увагу приділяється методам програмної реалізації штучних нейронних мереж, зокрема алгоритмам та математичному апарату, який використовується для їх реалізації. Завдання вивчення дисципліни полягає в отриманні навичок аналізу, вибору та реалізації штучних нейронних мереж з метою впровадження їх в програмному забезпеченні.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ. Метою дисципліни є отримання здобувачами базових знань щодо методів програмної реалізації штучних нейронних мереж, принципів проєктування застосунків, що використовують штучні нейронні мережі, та набуття практичних навичок їх використання в прикладних задачах.

ПРЕРЕКВІЗИТИ. Передумовами для вивчення дисципліни є знання, уміння та навички, отримані здобувачами при вивченні попередніх навчальних дисциплін бакалаврської підготовки, присвячених вивченню загальних та спеціальних розділів вищої математики та програмування, зокрема «Вища математика», «Теорія ймовірностей та математична статистика», «Дискретна математика», «Алгоритмізація та програмування», «Алгоритми та структури даних», «Об'єктно-орієнтоване програмування».

ПОСТРЕКВІЗИТИ. Знання, уміння та навички, отримані здобувачами після вивчення цієї дисципліни, можуть бути корисними при паралельному вивченні дисциплін «Патерни та фреймворки» та «Програмування інфокомунікаційних сервісів і систем», а також при подальшому проходженні переддипломної практики, підготовці та захисту кваліфікаційної роботи.

Результати навчання та компетентності, заплановані освітньою програмою

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання або практичні проблеми інженерії програмного забезпечення, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів інформаційних технологій

Загальні компетентності

K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

K15. Здатність розробляти архітектури, модулі та компоненти програмних систем.

K19. Володіння знаннями про інформаційні моделі даних, здатність створювати програмне забезпечення для зберігання, видобування та опрацювання даних.

K20. Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.

K25. Здатність обґрунтовано обирати та освоювати інструментарій з розробки та супроводження програмного забезпечення.

K26. Здатність до алгоритмічного та логічного мислення.

Програмні результати навчання

ПР01. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.

ПР05. Знати і застосовувати відповідні математичні поняття, методи доменного, системного і об'єктно-орієнтованого аналізу та математичного моделювання для розробки програмного забезпечення.

ПР07. Знати і застосовувати на практиці фундаментальні концепції, парадигми і основні принципи функціонування мовних, інструментальних і обчислювальних засобів інженерії програмного забезпечення.

ПР13. Знати і застосовувати методи розробки алгоритмів, конструювання програмного забезпечення та структур даних і знань.

ПР14. Застосовувати на практиці інструментальні програмні засоби доменного аналізу, проєктування, тестування, візуалізації, вимірювань та документування програмного забезпечення.

ПР15. Мотивовано обирати мови програмування та технології розробки для розв'язання завдань створення і супроводження програмного забезпечення.

ПР18. Знати та вміти застосовувати інформаційні технології обробки, зберігання та передачі даних.

Результати навчання, заплановані навчальною дисципліною

Знання:

- основні поняття, історію та напрями розвитку штучного інтелекту та штучних нейронних мереж;
- принципи побудови, функціонування, навчання та використання штучних нейронних мереж;
- різновиди штучних нейронних мереж, особливості їх практичного застосування;
- основні алгоритми та математичні функції, що використовуються при створенні штучних нейронних мереж;
- принципи побудови програмних застосунків, що використовують штучні нейронні мережі.

Уміння:

- орієнтуватися у основних технологіях штучного інтелекту та перспективних напрямках його розвитку;
- використовувати методи та системи штучного інтелекту, побудованого на основі штучних нейронних мереж, для розв'язання прикладних задач;
- використовувати штучні нейронні мережі в програмному забезпеченні;
- проєктувати програмні застосунки, що містять нейронні мережі;
- виконувати експериментальне дослідження та обґрунтовувати вибір архітектури нейронної мережі для конкретної задачі.

Навички:

- програмно реалізовувати моделі штучних нейронних мереж із використанням сучасних мов програмування;

- застосовувати спеціалізовані бібліотеки та фреймворки машинного навчання для навчання та тестування моделей;
- виконувати підготовку, нормалізацію та аналіз вхідних даних;
- здійснювати налаштування структури мережі та її параметрів з метою підвищення точності;
- оцінювати якість роботи моделей за кількісними метриками та виконувати їх порівняння;
- інтегрувати навчальні моделі у склад програмних застосунків або сервісів.

2 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Заг.	у тому числі				Заг.	у тому числі			
		Лек.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.		Лек.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.
Тема 1. Принципи побудови штучних нейронних мереж	30	10	10	0	10	30	2	2	0	26
Тема 2. Штучні нейронні мережі із прямим поширенням інформації	60	10	10	0	40	60	4	4	0	52
Тема 3. Штучні нейронні мережі із зворотними зв'язками	60	10	10	0	40	60	4	4	0	52
Тема 4. Інструментальні засоби та програмна реалізація штучних нейронних мереж	30	10	10	0	10	30	2	2	0	26
Загалом	180	40	40	0	100	180	12	12	0	156
Підсумковий контроль – залік										

Тема 1. Принципи побудови штучних нейронних мереж

Основні поняття в галузі штучного інтелекту. Історія розвитку штучних нейронних мереж. Напрями розвитку штучного інтелекту. Особливості прагматичного та біонічного напрямків. Застосування штучного інтелекту в комп'ютерних засобах.

Біологічний та штучний нейрони. Основні елементи нейронних мереж. Одношарові та багатошарові нейронні мережі. Типи штучних нейронів. Вхідний, вихідний та приховані шари.

Типи сигналів в нейронних мережах. Типи активаційних функцій: тотожні, лінійні, двійковий крок, випрямлена лінійна функція, сигмоїдні. Монотонність та обчислювальна складність активаційних функцій. Необхідність зміщення вагової суми. Нейрон зміщення.

Класифікація нейронних мереж. Мережі із прямим поширенням інформації. Мережі із зворотними зв'язками. Слабозв'язані та повнозв'язані нейронні мережі.

Принципи навчання штучних нейронних мереж. Метод зменшення помилки. Метод зворотного розповсюдження помилки.

Тема 2. Штучні нейронні мережі із прямим поширенням інформації

Персептрони Розенблата. Елементарний персептрон. Класичний персептрон. Сучасні версії персептронів Розенблата. Методи навчання персептронів Розенблата.

Персептрони Румерхальта. Відмінність від персептронів Розенблата. Сучасні версії персептронів Румерхальта. Методи навчання персептронів Румерхальта.

Нейронні мережі із радіально базисними функціями.

Згорткові нейронні мережі. Принцип згортки. Шари згортки. Шари пулінгу. Методи навчання згорткових нейронних мереж.

Тема 3. Штучні нейронні мережі із зворотними зв'язками

Зворотні зв'язки в нейронних мережах. Замкнута та розімкнута системи. Вплив коефіцієнту передачі кола зворотного зв'язку на характеристики системи. Позитивний та негативний зв'язок в нейронних мережах. Гістерезис. Функція «защипки».

Методи обчислення нейронних мереж із зворотними зв'язками. Особливості використання рекурсії. Проблема збіжності нейронних мереж із зворотними зв'язками.

Слабозв'язані та повнозв'язані нейронні мережі. Рекурентні та рекурсивні нейронні мережі.

Мережі Гопфілда. Принципи побудови, особливості навчання. Приклади практичного застосування.

Мережі Геммінга. Принципи побудови, особливості навчання. Приклади практичного застосування.

Мережі Кохонена. Використання мереж Кохонена в кластерному аналізі. Принципи побудови, особливості навчання. Приклади практичного застосування.

Генеративні змагальні мережі. Принципи побудови, особливості навчання. Приклади практичного застосування.

Комітет машин. Принципи побудови, особливості навчання. Приклади практичного застосування.

Асоціативні нейронні мережі. Принципи побудови, особливості навчання. Приклади практичного застосування.

Тема 4. Інструментальні засоби та програмна реалізація штучних нейронних мереж

Мови програмування та програмні бібліотеки для машинного навчання. Фреймворки TensorFlow, Keras, PyTorch.

Середовища візуального аналізу та прототипування моделей Orange Data Mining, Weka, RapidMiner.

Підготовка та розмітка даних. Формування навчальних і тестових вибірок. Метрики оцінювання якості моделей. Перенавчання та методи регуляризації.

Використання графічних та обчислювальних прискорювачів. Збереження, завантаження та повторне використання моделей.

З ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Принципи побудови штучних нейронних мереж

1. Дослідження штучного нейрону
2. Дослідження нейронної мережі для розпізнавання парних та непарних цифр

Тема 2. Штучні нейронні мережі із прямим поширенням інформації

1. Дослідження нейронної мережі для розпізнавання літер
2. Дослідження нейронної мережі для розпізнавання зображень

Тема 3. Штучні нейронні мережі із зворотними зв'язками

1. Дослідження нейронної мережі для кластерного аналізу
2. Нейронні мережі Геммінга
3. Генеративні змагальні мережі

Тема 4. Інструментальні засоби та програмна реалізація штучних нейронних мереж

1. Ознайомлення із середовищем Orange Data Mining
2. Класифікація об'єктів за набором даних «Іриси Фішера»
3. Порівняння ефективності моделей штучних нейронних мереж.

4 САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів відносяться наступні види діяльності:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять.
3. Консультації з викладачем впродовж семестру.
4. Ознайомлення з додатковою літературою відповідно до зазначених у програмі тем.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка індивідуальних завдань у вигляді презентацій або рефератів.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тема 1. Принципи побудови штучних нейронних мереж

1. Нейронні мережі як частина штучного інтелекту
2. Функції активації штучних нейронних мереж
3. Сили сигналів в штучних нейронних мережах
4. Теоретичні обмеження штучних нейронних мереж.

Тема 2. Штучні нейронні мережі із прямим поширенням інформації

1. Теоретичні обмеження персептронів з точки зору М. Мінські
2. Перші персептрони
3. Персептрони Розенблата
4. Персептрони Румерхальта
5. Радіально-базисні функції

6. Згорткові нейронні мережі

Тема 3. Штучні нейронні мережі із зворотними зв'язками

1. Штучні нейронні мережі з окремими структурами пам'яті
2. Нейронні машини Тюрінга
3. Нейронні мережі Геммінга
4. Нейронні мережі Кохонена
5. Глибинні складальні мережі
6. Глибинні нейронні мережі переконань

Тема 4. Інструментальні засоби та програмна реалізація штучних нейронних мереж

1. Середовища візуального аналізу даних і побудови моделей машинного навчання та їх призначення
2. Віджети та інструменти для завантаження, обробки й візуалізації даних
3. Підготовка даних до навчання моделей: очищення, нормалізація та відбір ознак
4. Реалізація задач класифікації та кластеризації в середовищах Orange, Weka, RapidMiner
5. Метрики оцінювання якості моделей та порівняння результатів навчання
6. Переваги та обмеження візуальних засобів прототипування порівняно з програмною реалізацією моделей

5 ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю		Складові оцінювання
Поточний контроль , який здійснюється під час проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідної роботи здобувача тощо		100%
Підсумковий контроль – залік		
Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування; наукова доповідь, реферат, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, виконання практичних завдань, залік	

Питання для підсумкового контролю

1. Штучні нейронні мережі як частина штучного інтелекту
2. Основні задачі, що розв'язуються за допомогою штучних нейронних мереж
3. Принципи побудови штучних нейронних мереж
4. Основні типи штучних нейронних мереж
5. Принцип роботи штучного нейрону
6. Типи штучних нейронів
7. Типи активаційних функцій штучних нейронів
8. Принципи навчання штучних нейронних мереж
9. Метод навчання штучних нейронних мереж шляхом корекції помилки
10. Метод навчання штучних нейронних мереж шляхом зворотного розповсюдження помилки

11. Особливості реалізації зворотного зв'язку в штучних нейронних мережах
12. Особливості використання рекурсії в штучних нейронних мережах
13. Персептрони Розенблата
14. Персептрони Румерхальта
15. Штучні нейронні мережі із радіально-базисними функціями
16. Згорткові штучні нейронні мережі
17. Штучні нейронні мережі Гопфілда
18. Штучні нейронні мережі Геммінга
19. Штучні нейронні мережі Кохонена
20. Рекурентні штучні нейронні мережі
21. Рекурсивні штучні нейронні мережі
22. Генеративні змагальні штучні нейронні мережі
23. Комітети машин та ансамблеві методи
24. Асоціативні штучні нейронні мережі
25. Мови програмування та бібліотеки для реалізації штучних нейронних мереж
26. Фреймворки TensorFlow, Keras, PyTorch та їх призначення
27. Етапи розробки програмного застосунку з використанням нейронної мережі
28. Підготовка та попередня обробка даних для навчання моделей
29. Нормалізація та масштабування вхідних ознак
30. Формування навчальної, валідаційної та тестової вибірок
31. Метрики оцінювання якості моделей класифікації
32. Метрики оцінювання якості моделей регресії
33. Проблема перенавчання та способи її зменшення
34. Методи регуляризації та їх застосування
35. Використання графічних та обчислювальних прискорювачів під час навчання моделей
36. Збереження, завантаження та повторне використання навченої моделі
37. Інтеграція нейронних мереж у прикладні програмні системи та вебсервіси
38. Середовища візуального аналізу даних і побудови моделей машинного навчання
39. Можливості та інструменти Orange Data Mining
40. Порівняння візуальних середовищ прототипування з програмною реалізацією моделей

6 КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАЇЬ СТУДЕНТІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка результатів індивідуального тестування, перевірка конспектів лекцій, перевірка рефератів	20

Виконання індивідуальних завдань (дослідна робота здобувача)			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю залік (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

– за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;

– за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;

– за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

Критерії оцінювання поточного контролю

– «2» – виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;

– «3» – виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання здобувача мають фрагментарний, поверховий характер;

– «4» – оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що здобувач знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.

– «5» – оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

7 ОЦІНЮВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Загальні результати знань здобувачів по даній дисципліні оцінюються наступним чином:

– **«Відмінно»/«зараховано» (A)** – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– **«Добре»/«зараховано» (B)** – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– **«Добре»/«зараховано» (C)** – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

– **«Задовільно»/«зараховано» (D)** – від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи та рефератів;

– **«Задовільно»/«зараховано» (E)** – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

– **«Незадовільно з можливістю повторного складання»/«не зараховано» (FX)** – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

– **«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/«не зараховано» (F)** – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальна шкала	Шкала за ECTS	Національна шкала	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Не зараховано
0-34	F		

8 ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання та засвоєння навчальної дисципліни передбачає неухильне дотримання вимог академічної доброчесності, яка регулюється Законом України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004), «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (Лист МОН № 1/9-650 від 23.10.2018), іншими нормативними документами. Зокрема, основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у «Положенні про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті», «Кодексі академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету» та «Інструкції щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату)», затвердженої наказом Міжнародного гуманітарного університету № 708а від 03.05.2024.

Відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

9 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Aggarwal, Charu C. Neural Networks and Deep Learning: A Textbook. Springer, 2023. 529 p. ISBN 9783031296420.
2. Géron, Aurélien. Hands-On Machine Learning with Scikit-Learn, Keras, and TensorFlow. 3rd ed. O'Reilly Media, 2022. 814 p. ISBN 9781098125974.
3. Russell, Stuart, Norvig, Peter. Artificial Intelligence: A Modern Approach. 4th ed. Pearson, 2020. 1136 p. ISBN 9780134610993.
4. Goodfellow, Ian, Bengio, Yoshua, Courville, Aaron. Deep Learning. MIT Press, 2016. 800 p. ISBN 9780262035613.
5. Nielsen, Michael A. Neural Networks and Deep Learning. Determination Press, 2015. 222 p. ISBN 9780999171407.

Допоміжна

6. Bishop, Christopher M. Pattern Recognition and Machine Learning. Springer, 2006. 738 p. ISBN 9780387310732.

7. Chollet, François. Deep Learning with Python. 2nd ed. Manning Publications, 2021. 504 p. ISBN 9781617296864.
8. Joshi, Prateek. Artificial Intelligence with Python. Packt Publishing, 2017. 423 p. ISBN 9781786464392.
9. Шаховська Н. Б., Камінський Р. М., Вовк О. Б. Системи штучного інтелекту. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 392 с. ISBN 9789669412140.
10. Литвин В. В., Пасічник В. В., Яцишин Ю. В. Інтелектуальні системи. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 406 с. ISBN 9789664182956.

Інформаційні ресурси

11. TensorFlow. URL: <https://www.tensorflow.org/>
12. PyTorch. URL: <https://pytorch.org/>
13. Keras. URL: <https://keras.io/>
14. Orange Data Mining. URL: <https://orangedatamining.com/>
15. Weka Machine Learning Project. URL: <https://www.cs.waikato.ac.nz/ml/weka/>
16. RapidMiner. URL: <https://rapidminer.com/>

Навчальне видання

Русу Олександр Петрович

ШТУЧНІ НЕЙРОННІ МЕРЕЖІ

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів, першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»

Українською мовою